

Stora Biltvättsrapporten 2024

Hållbar biltvätt

Innehåll

Förord	3
Biltvättsstatistik.....	4
Miljöpåverkan	5
Biltvättande i Sverige	6
Sveriges kommuner.....	10
Årets biltvättarkommun.....	11
Slutsats och framtidsspaningar	12

Stora Biltvättsrapporten 2024

En statistisk sammanställning
från Hållbar biltvätt

April 2024

Förord

I Sverige genomförs årligen över 30 miljoner biltvättar. Vår bil tvättar vi i genomsnitt sex gånger per år. Knappt hälften av dessa tvättar sker hemma och de frigör 1 000 ton olja och 50 ton tungmetaller. Om vi inte tvättar i en kontrollerad miljö, som oftast renar över 95 procent av utsläppen, rinner spillvattnet ut i vårt dagvatten och slutligen i våra sjöar och hav.

I Sverige är vi duktiga på att göra miljösmarta val och agera med miljöförnuft. Vi är ett föredöme när det gäller att panta och att återvinna. Medvetenheten om att textilier konsumerar stora mängder vatten är hög. Men det ofta bortglömda miljöbeteendet är biltvätt på gatan, en fråga som länge fått stå i skuggan av de större miljöfrågorna.

Biltvättande hemma är dessutom romantiserat i media och ofta ett accepterat beteende även hos grannar. För att uppmuntra och skapa opinion kring att tvätta bilen rätt har vi också introducerat begreppet *#fultvätt*, vilket vi hoppas ska skapa en enkel och tydlig kommunikation.

Ett led i vårt arbete är att lyfta fram och uppmuntra kommuner som agerar föredömligt. Detta gör vi genom att utse *Årets biltvättarkommun*. För att öka kunskapen kring biltvättande sammanställer Hållbar biltvätt även statistik samt genomför attityd- och beteendeundersökningar.

Med denna rapport, den första i sitt slag, vill Hållbar biltvätt sprida kunskap om hur hemmatvättande faktiskt påverkar vår natur, vårt badvatten och i förlängningen även vårt dricksvatten. Vi hoppas hjälpa landets kommuner i sin upplysning och på sikt skapa en beteendeförändring där bilägare väljer en kontrollerad biltvätt.

Trevlig läsning!

Robert Dimmlich

Initiativtagare och talesperson
för Hållbar biltvätt

Biltvättsstatistik

Ökning av tvättar i godkända anläggningar

Biltvättandet har ökat de senaste fyra åren, både hemmatvättandet och antal tvättar på godkända anläggningar. Biltvättandet totalt har ökat med 26 procent, men antalet bilar i trafik har minskat något sedan 2021. Vi kan konstatera att svensken tvättar bilen oftare.

Antal biltvättar 2020:

$$8\,718\,840^1 + 2\,500\,000^2 = 11\,218\,840$$

Totalt: 24 218 840 inkl. hemmatvättar och icke godkända anläggningar

Antal bilar i trafik: 4 944 067³

Antal biltvättar 2021:

$$9\,095\,676^1 + 2\,603\,500^2 = 11\,699\,176$$

Totalt: 25 237 376 inkl. hemmatvättar och icke godkända anläggningar

Antal bilar i trafik: 4 986 750³

Antal biltvättar 2022:

$$10\,076\,243^1 + 4\,900\,000^2 = 14\,976\,243$$

Totalt: 29 976 243 inkl. hemmatvättar och icke godkända anläggningar

Antal bilar i trafik: 4 980 543³

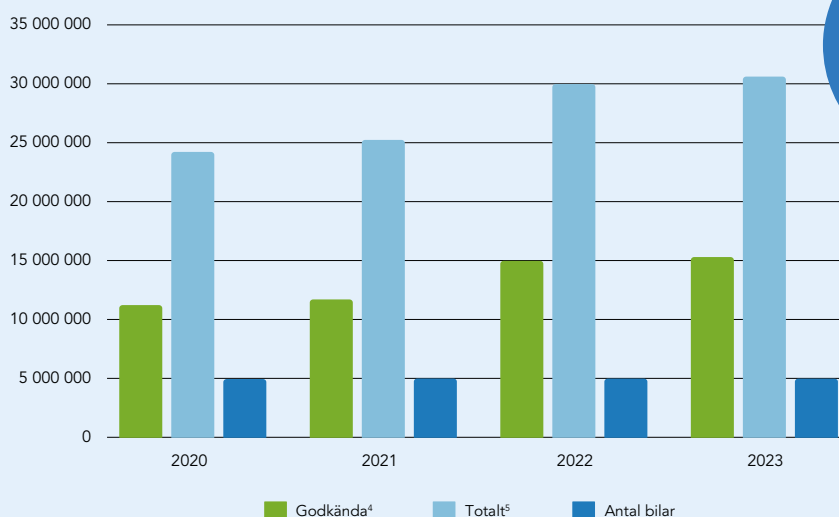
Antal biltvättar 2023:

$$10\,293\,284^1 + 5\,002\,900^2 = 15\,296\,184$$

Totalt: 30 611 184 inkl. hemmatvättar och icke godkända anläggningar

Antal bilar i trafik: 4 977 163³

Biltvättar i förhållande till antal bilar

8 av 10
svenskar äger
en bil

1 Statistik från Hållbar biltvätts medlemmar.

2 Övriga aktörer med godkända anläggningar.

3 Enligt statistik från trafa.se

4 Med godkända tvättanläggningar menas kommersiella anläggningar under kommunal kontroll. Siffrorna baseras på Hållbar biltvätts medlemmar samt en uppskattning av resterande aktörer.

5 Statistiken är baserad på Hållbar biltvätts YouGov-undersökningar, medlemsstatistik samt uppskattningar.

De vanligaste tungmetallerna som frigörs vid biltvätt på gatan är:

Cu

Koppar

Zn

Zink

Cd

Kadmium

Pb

Bly

Ni

Nickel

Cr

Krom

Miljöpåverkan

Under hösten 2016 tog Organisationen Sveriges Servicestationer (OSS), dåvarande Svensk Bensinhandel, fram en teknisk rapport med undersökningar vad gäller utsläpp och biltvättarvanor. Undersökningen bestod av två delar: kemiska analyser på anläggningar och en enkätundersökning om biltvättsvanor.

Vid de kemiska analyserna har prover på ingående vatten till reningsanläggningen från första slambrunnen tagits på sex olika anläggningar. Slammet i slambrunnen har också analyserats på tre olika platser. Detta för att dels kunna uppskatta reningsanläggningarnas effektivitet, dels för att kunna uppskatta mängden som släpps ut orenat från en biltvätt på gatan eller motsvarande situation. Mätningar och tidigare resultat erhöles från kedjor som var anslutna till Svensk Bensinhandel. Enkätundersökningen innehöll två typer av intervjuer: En manuell utfrågning på servicestationer som hade tvätthallar och ett digitalt utskick av samma frågeformulär. Totalt var det 1 005 svaranden som representerade både glesbygd och storstäder, hus och lägenhet.

Efter en bearbetning av resultatet från de kemiska analyserna konstaterades att uppskattningsvis **1 000 ton olja och 50 ton tungmetaller** släpps ut i naturen och dagvattnet varje år som följd av biltvätt på gatan. Enkätundersökningen tyder på att antalet hemmatvättar är mellan 30–50 procent av totalt antal biltvättar som genomförs.

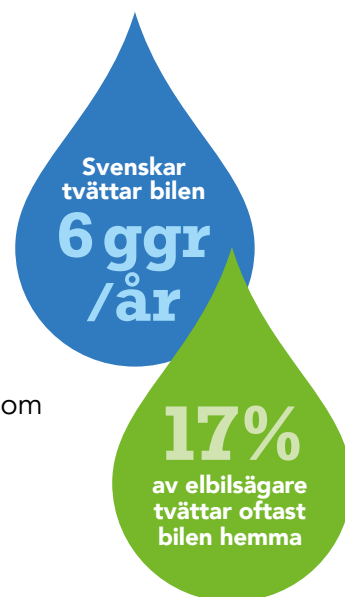
Biltvättande i Sverige

Tvättvanor i förändring

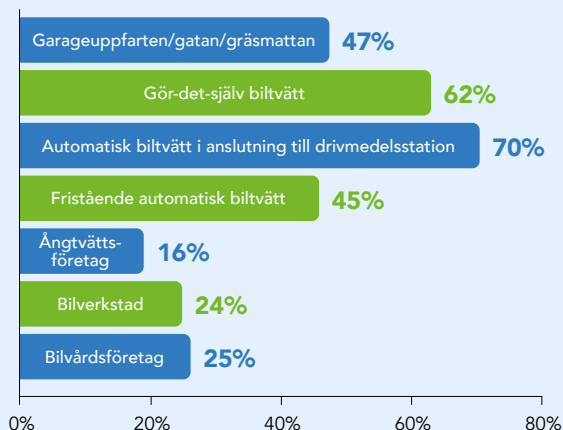
Genomsnittssvensken tvättar bilen sex gånger per år, enligt Hållbar biltvättss senaste undersökning. Den vanligaste biltvättsmetoden var biltvätt i anslutning till en drivmedelsstation, följt av "gör det själv biltvätt". På tredje plats hamnar hemmatvättande där 47 procent svarar att de tvättat bilen på garageuppfarten/gatan/gräsmattan.

Undersökningen erbjöd respondenterna flersvarsalternativ eftersom samma person kanske tvättat bilen på olika ställen under året.

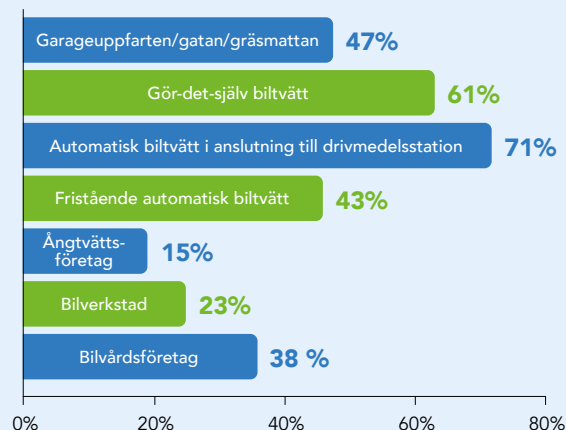
Under de senaste fyra åren har andelen som tvättar bilen på garageuppfarten eller gräsmattan sjunkit från 71 till 47 procent.

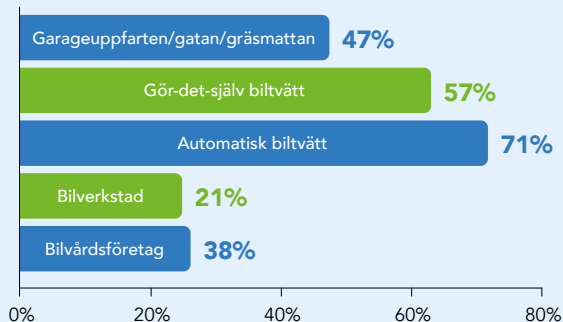
Hur tvättar vi bilen 2024?

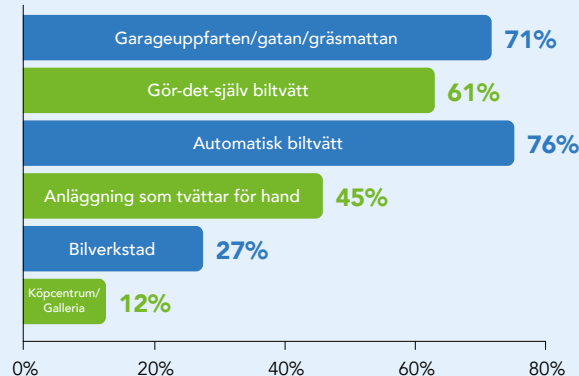
Hur tvättade vi bilen 2023?

Hur tvättade vi bilen 2022?

Hur tvättade vi bilen 2021?

Vilka tvättar bilen hemma?

Boende på landsbygden är de som främst tvättar bilen hemma. Nästan hälften, 47 procent, har någon gång tvättat bilen hemma det senaste året.

50 procent av villaägarna har tvättat bilen hemma och 27 procent av dem som bor i lägenhet.

Hemmatvättandet bland unga, 18–29 år, är högre än snittet. Bland dessa har hela 54 procent tvättat bilen hemma det senaste året, jämfört med 30 procent bland 60+.

45 procent av befolkningen i Värmlands län och Jönköpings län har tvättat bilen på gatan det senaste året. I Norrbottens län har hela 56 procent tvättat hemma.

29 procent av befolkningen i Jämtlands län och Blekinge län har tvättat bilen på gatan det senaste året. Bäst i Sverige är Västmanlands län där endast 27 procent har tvättat hemma.

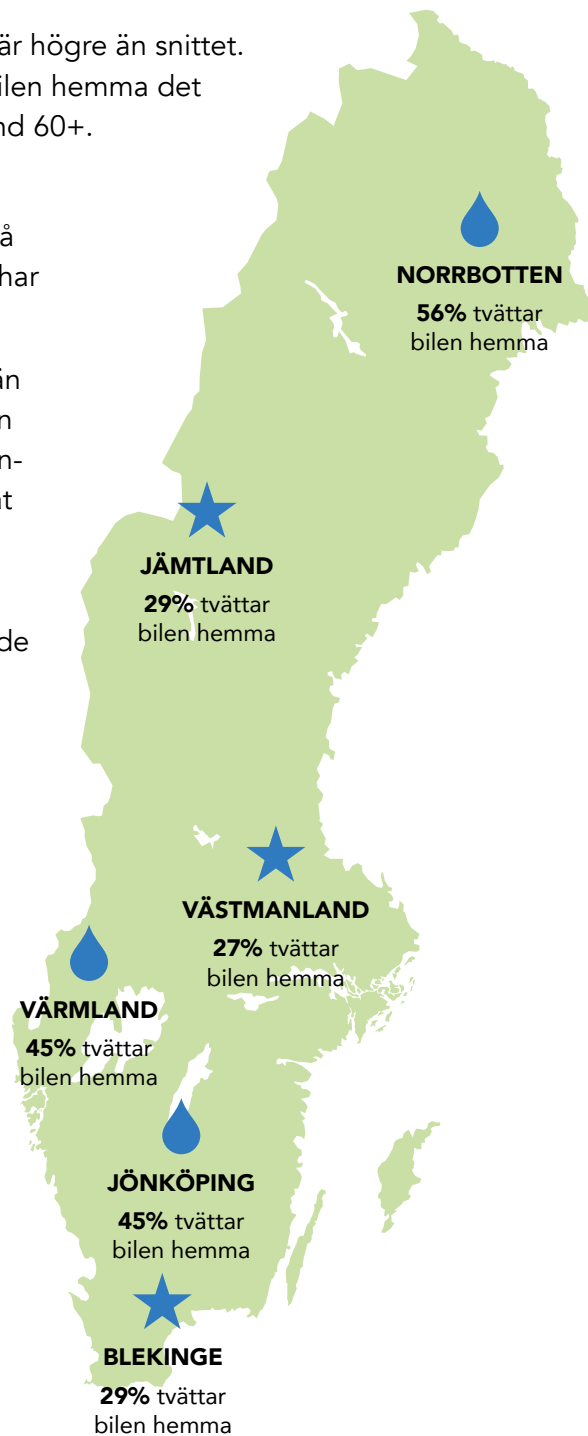
Av de som tvättat bilen hemma det senaste året är männen mer representerade än kvinnorna.

32%

av kvinnorna tvättar bilen hemma

41%

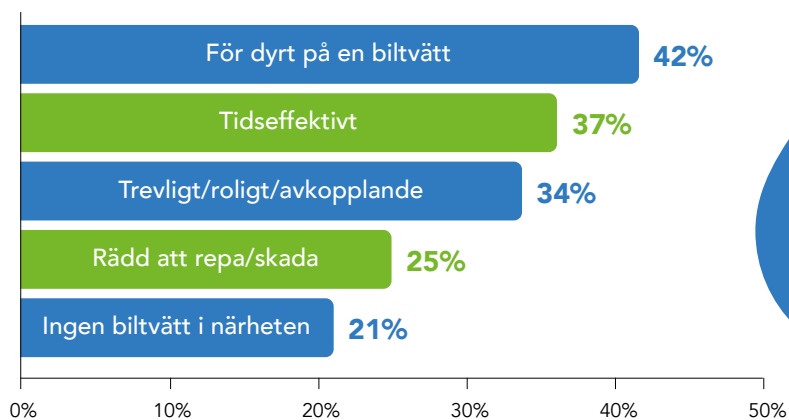
av männen tvättar bilen hemma

Orsaker till hemmatvättande

Av svenska bilägare har 37 procent⁶ tvättat bilen hemma de senaste 12 månaderna. De vanligaste orsakerna till varför uppgavs vara att det är för dyrt på biltvätten, tidseffektivt, trevligt/roligt/avkopplande, en rädsla för att repa/skada bilen eller att det inte finns någon biltvätt i närheten. Av de som svarade att det inte finns en biltvätt i närområdet skulle över hälften tvätta på denna om det fanns en närmare.

Vanligaste orsakerna till att tvätta hemma är:

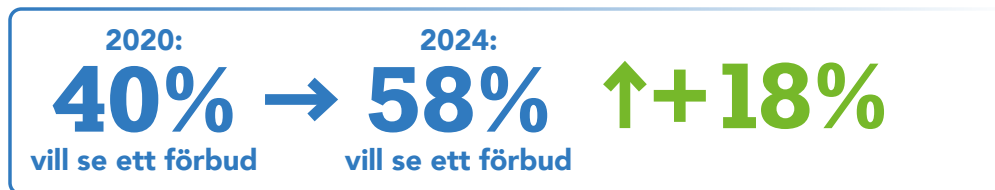
56%
skulle tvätta på biltvätt om det fanns en på närmare håll

⁶ Baserat på frågan "Har du tvättat bilen på gatan/garageuppfarten/gräsmattan någon gång de senaste 12 månaderna?"

1 av 4
är rädd
för automat-
tvätten!

Rekommendationer och förbud

Som det ser ut idag finns ingen lagstiftning i Sverige som specifikt reglerar biltvätt på gatan. 58 procent tycker att det ska vara förbjudet att tvätta bilen hemma, jämfört med 40 procent år 2020. Viljan att införa ett förbud har alltså ökat med 18 procentenheter.

Tvätträdsla

Var fjärde bilägare känner obehag av att tvätta bilen i en automatisk biltvätt. Den vanligaste orsaken till oron är att de är rädda för att göra fel, det uppger 45 procent. Andra orsaker uppges vara rädsla för att skada eller repa bilen, att de ska fastna eller att det är klaustrofobiskt.

Svenskarnas kunskapsluckor

69 procent anser att det är dåligt för miljön att tvätta bilen på gatan. Av dessa tror 43 procent att det är rengöringsmedlen som är det mest skadliga, vilket inte stämmer. Siffran är högre bland unga, 18–29 år, där hela 56 procent tror att det är rengöringsmedlen som är mest skadliga för miljön vid biltvätt på gatan.

Kommunernas informationsinsatser

Information från kommunerna om vad som gäller vid biltvätt på gatan skiljer sig i landet. Sämst informerade om ifall det finns rekommendationer eller förbud är kommuninvånare i Gotlands län, hela 56 procent. Andra län som ligger högre än det nationella snittet är Värmlands län, 51 procent, Dalarnas län, 50 procent, Jämtlands län, 52 procent och Västerbottens län, 50 procent.

69 procent anser att det är dåligt för miljön att tvätta bilen på gatan. Varje år släpps det ut 1 000 ton olja och 50 ton tungmetaller i naturen som följd av biltvätt på gatan.

44 procent känner inte till om det finns rekommendationer eller förbud i kommunen. Samtidigt har 37 procent inte fått någon information alls om vad som gäller.

Sveriges kommuner

Varje höst sedan 2018 har Hållbar biltvätt frågat Sveriges kommuner om hur de på olika sätt arbetar med biltvättsfrågan. Den senaste undersökningen visade att hälften av kommunerna aktivt gått ut med information till invånarna om miljöriskerna med biltvätt på gatan det senaste året. Det är en ökning med 19 procentenheter sedan 2020.

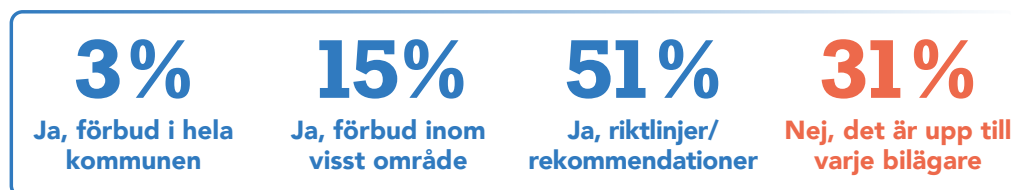
De vanligaste informationsinsatserna som kommunerna genomfört det senaste året är att lägga ut information på hemsidan (91 procent), posta innehåll eller kampanja på sociala medier (58 procent), annonsera lokalt (24 procent), samt göra utskick via post (11 procent).

Vad är det egentligen som gäller?

Hur kommunerna har valt att agera mot hemmatvättare skiljer sig åt. 18 procent har förbud mot biltvätt på gatan i hela eller vissa delar av kommunen. Över hälften, 51 procent, har riktlinjer eller rekommendationer och nästan en tredjedel, 31 procent, tycker att det är upp till varje bilägare.

Det råder en viss ambivalens om det finns lagstöd i miljöbalken för att förbjuda biltvätt på gatan. 45 procent tycker att det gör det, medan 55 procent inte tycker det. I samma enkät ställdes även frågan om kommunerna tycker att det bör lagstiftas specifikt om biltvätt på gatan. Där svarade hela 83 procent ja.

Anser du att det i dagsläget finns lagstöd i miljöbalken för att förbjuda biltvätt på gatan i din kommun?

45% svarade ja
55% svarade nej

Tycker du att det bör lagstiftas specifikt om att förbjuda biltvätt på gatan?

83% svarade ja
17% svarade nej

Årets biltvättarkommun

Sedan 2018 har Hållbar biltvätt delat ut priset Årets biltvättarkommun. Syftet med tävlingen är att få fler kommuner att informera om hur man tvättar bilen på rätt sätt. Som underlag används den kommunenkät som skickas ut till samtliga kommuner och sedan utses vinnaren av en jury. Vinnaren av Årets biltvättarkommun erhåller förutom äran, ett pris i form av en blå glasdroppe som symbol för rent vatten.

Årets biltvättarkommun 2023

Den regerande mästaren är Ludvika kommun som vann 2023. Ludvika har inte bara upplyst invånarna om varför man inte ska tvätta bilen på gatan utan även initierat ett omfattande arbete med att kontrollera biltvättandet vid kommunens samtliga fordonstvättar. De har också systematiskt skickat ut brev med kommunens riktlinjer till boende inom vattenskyddsområden.

Joakim Virtanen, miljö- och hälsoskyddsinspektör på Ludvika kommun och Robert Dimmlich, initiativtagare Hållbar biltvätt.

Tidigare vinnare:

- Enköpings kommun (2018)
- Kristinehamns kommun (2019)
- Sollentuna kommun (2020)
- Kristinehamns kommun (2021)
- Ulricehamns kommun (2022)

Slutsats och framtidsspaningar

Biltvättande i Sverige har ökat kontinuerligt, om än i små tal. Bilen, och den frihet som bilen representerar, kommer sannolikt ha kvar en viktig roll. Vårt behov av att transportera människor och gods kommer att bestå. Med detta som utgångsläge kan man göra några försiktiga antaganden om framtiden och biltvättande.

Ökad efterfrågan på miljövänliga biltvättsalternativ

Generellt finns en övergripande trend om ökad medvetenhet bland konsumenterna. Detta kommer sannolikt även omfatta och påverka biltvättande. Vi ser en försiktig nedåtgående trend av andelen hemmatvättare vilket också tyder på en större medvetenhet. Med denna ökande miljömedvetenhet är det sannolikt att efterfrågan på miljövänliga biltvättsalternativ kommer att fortsätta växa. Biltvättsanläggningar som använder biologiskt nedbrytbara rengöringsmedel, effektiva vattenåtervinningsmetoder och andra miljövänliga tekniker kan förväntas bli mer populära.

Strängare regleringar och lagstiftning

Med en ökad vilja hos befolkningen att se ett förbud mot hemmatvätt, samt kommunernas och miljöorganisationernas tryck på lagstiftning specifikt mot biltvätt på gatan, är det troligt att vi kommer att se strängare regleringar i framtiden. Dessa regleringar kan skapa ytterligare drivkrafter för både konsumenter och biltvättsföretag att anpassa sig till mer hållbara metoder och teknologier. Sådana regleringar kan också bidra till att andelen hemmatvättare minskar.

Teknologiska innovationer

Innovation inom biltvättsteknologin, särskilt de som minskar vattenanvändningen och förbättrar rengöringseffektiviteten, kommer sannolikt att bli en nyckelfaktor i framtiden. Automatiserade biltvättar som kan erbjuda snabbare och mer energieffektiva tvättar med mindre miljöpåverkan kommer att vara attraktiva för både konsumenter och miljöregulatorer.

Förändrade konsumentbeteenden

Trenden att använda professionella biltvättsanläggningar, snarare än hemmatvätt, kan fortsätta att växa, drivet av ökad miljömedvetenhet och bekvämlighet. Dessutom kan vi se en ökning av abonnemangstjänster eller lojalitetsprogram som gör det mer kostnadseffektivt och bekvämt för regelbundna användare.

Regionala skillnader

Stora Biltvättsrapporten belyser regionala skillnader i biltvättsvanor och tillgång till biltvättanläggningar. Detta kan leda till att nya biltvättsanläggningar etableras i områden där efterfrågan är hög men tillgången begränsad. Speciellt på landsbygden där hemmatvätt är vanligare, kan det finnas potential för expansion.

Hållbar biltvätts fortsatta arbete

I denna kontext avser Hållbar biltvätt fortsätta sitt arbete med upplysning till allmänhet och kommuner. Att medverka och bidra till att biltvättande genomförs hållbart och värna om vår viktigaste resurs – vattnet. Vi vill fortsatt medverka till att hemmatvättande minskar och att fler bilägare väljer att använda en kontrollerad biltvätt.

Sammanfattning

Framtiden för biltvättsmarknaden i Sverige ser ut att vara starkt kopplad till miljömedvetenhet och hållbarhet, med teknologiska innovationer och regelverk som viktiga drivkrafter. Företag som snabbt kan anpassa sig till dessa förändringar och tillgodose konsumenternas önskemål om miljövänliga, prisvärda och bekväma biltvättstjänster kommer sannolikt att ha en konkurrensfördel.

Hållbar biltvätt

**Hållbar biltvätt är ett initiativ som startats av
Organisationen Sveriges Servicestationer (OSS).**

**Vår vision är att så många som möjligt ska sluta tvätta
bilen på gatan och i stället välja kontrollerade biltvättar.
Genom upplysning och information hoppas vi att fler ska
förstå miljöriskerna med biltvättande hemma.**

**Hållbar biltvätt består av medlemmar och du hittar
dessa på www.hallbarbiltvatt.se**